

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Croesvs Et Codrvs. hoc est, Copiæ Et Inopiæ Damna vel
Lvcra, à bono iustoq[ue] Mundi Governatore Deo
Distribvta**

Stengel, Georg

Ingolstadij, 1648

§. 6. Recens, & luculentum diuinæ prouidentiae & curæ erga pauperes
exemplum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52359](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52359)

conspēcti, atque per Abdiam nutriti sunt. Cui eam liberalitatem non esse damnosam passus est diuinus Remunerator, sed in vidua, ac liberis, per Elisēum prodigiosissimo olei augmento, gratiam pro gratia reposuit. Animalia ratione carentia, in extremo periculo constituta, cū aliud non habent, quo se protegant, clamorem habent, miseriamque suam testantur vociferando: ita & homines extrema afflictione compelluntur ad Deum clamare. Nec in ventos abit clamor: *Clamor filiorum Israël venit ad* Exod. 32
me ait. quia pauperum oppressio est peccatum in cælum clamans, etiam ipso oppresso silente. Quia ipsa calamitas clamat, tacente calamitoso.

§. VI.

Recens, & luculentum diuinae providentiae & cura erga pauperes exemplum.

Septimò non audit tantum, sed etiam exaudit pauperes, verus Pater pauperum, Deus, qui *saluum faciet egenum à gladio oris* Job 5. 18
eorum, & de manu violenti pauperem. Quàm hoc verum sit, ostendit mirabilis providentia diuina, in historia, quam nobilis quidam Germanus, Anno Christi 1627. Româ huc, ad nos, in hunc fere modum perscripsit,

X

scripsit,

scripsit, meritò posteris non obliuiscendam.
Contigit aliquid quatuor ferè ab hinc mensibus non mirabile minùs, quàm iucundum in Vrbe. Nam à tristibus initijs, in lætum finem desinebat. Est hîc par coniugum, quibus, annonæ caritate ad summam inopiam reductis, fame pereundum fuisset, nisi, per æs alienum, cum morte inducias fecissent. Nam, cùm etiam, quod mutuò acceperant, absumsissent, redijt fames, quam insuper æs alienû fecerat grauiorem. Sed in primis creditor longè fuit grauissimus. Is enim, constituto debiti soluendi die, importunus aderat, sibi que, sine vlla mora, satisfieri volebat. Nihil illum extrema inopia, nihil pallidi vultus, nihil preces mouerunt miserorum. Prospiciebat enim, egestate semper magis ac magis crescente, supellectilem quoque, & cum ea spem solutionis obtinendam, abituram. Traxit igitur maritum in ius, &, non secus, ac si lege repetundarum teneretur, accusat. Fert sententiam iudex: reus carceri mancipatur. Et iste quidem in vinculis famebat: vxor autem dolebat tantò magis, quòd & inopiam, & inediam sustinens, marito viuo, viduam agere cogere-tur. His malis afflicta nihil prius habuit, quàm

quàm vt vndiq; circumcursaret, quæreret-
que nouum creditorem, à quo mutuâ pecu-
niâ acceptâ maritum redimeret. Et erat exi-
gua pecuniæ summa, de qua agebatur, vix
duorum scilicet aureorum. Dum circum-
uit, nescio cui mala fide ambulanti nebulo-
ni innotuit. Is eam è vestigio clanculum se-
ctatus obseruauit; & quòd fortè intellexe-
rat, virum illius in custodiam datum, eo
absente, ad ædes afflictæ accessit. Vtque mi-
nùs metueret, nox fecerat audentio-rem, at-
que in primis ipsa domunculæ solitudo.
Adit ergo; pultat fores: nemine audito eti-
am quatit. Vicit importunitas, vt tandem
surgeret mulier, verita ne postes effringe-
rentur. Quærit de fenestra, quid hominis
adit? aut quid sibi velit, id noctis? Re-
spondet, aditum se petere, & pro imperio
proteruè iubet eam citò pessulum reducere,
laresque referare. Cui mulier, solam se do-
mi esse, ait, haud decere, vt hominem igno-
tum ad ædes, in tenebris, admittat. Si quid
negotij necessarij habeat, crastina luce,
peragi posse, postquam clara dies remoue-
rit causam suspicandi. Instat ille: perstat
illa. Sed non diu. Postquam enim homo
atrocissimis minis edixit, ni acturum aperi-
ret,

ret, se illam & domum pariter, cum tectis
& fundamentis exusturum: neque expecta-
turum, donec sol incipiat collucere; sed in-
cendio diem facturum. Quid faceret femi-
na, inops, sola, tantis minis perterrita?
Virilem animum vicisset periculi magnitu-
do. Fores trepida recludit, hominemque
nefarium ad se intromittit, saltem domum
conseruatura, si vitam non possit. Patefactâ
ianuâ, velut rabidus canis illam inuadit.
impurus, vitiumque continuò offert. Sed
qui Helenam sperauit, Penelopem, immò
Lucretiam reperit. Non enim ille tam im-
portunus fuit in flagitio petendo, quàm il-
la fortis in recusando. Adeò vehementer
resistit, vt vitam se priùs, quàm pudicitiam
profiteretur perdituram. Et vicit adulterû
casta, sed prædonem non superauit. Nam
ille à crimine vno ad alterum conuersus,
mandauit, vt quidquid domi pecuniarum,
vestium, vasorum haberet, apportaret: ni
faciat, verbera, mortem, flammâs tectis
subijciendas intentat. O misera mulier quid
hîc ages? teruncium domi nullum habebat,
præter duos nummos aureos, quos ea ipsa
die clapsa, redimendo marito mutuò acce-
perat. Hos Lauernioni dare, durum erat;
negare,

negare, periculosum. Sed prævaluit metus. Fatetur, adesse nummos, eosque accensa lucerna promit, sperans his se cetera omnia redimere posse. At longè secus fuit. Ut tigris, gustato sanguine, magis sæuit; ita auarus, viso auro magis sitit aurum. Existimans ergo crudelis homo, plus auri ab ea conditum latere, consilium capit illius necandæ, ut ea occisa, omnes latebras excutere possit. Quoniam igitur consultissimum videbatur, eam laqueo strangulare, & voci viam intercludere, ne clamans audiretur, laqueum ab ea petijt. Respondit, illa, nullum in tota domo esse, nisi quo asinus in stabulo religaretur, & clementiùs, quàm igne, moritura, ipsa carnifici suo viam ad propriam perniciem monstrat. Ventum est ad stabulum, ibi dum sicarius funem implicatiore nodo impeditum resoluit, videt femina clauam ligneam, tundendo asino parieti acclinatam, subitque mentem cogitatio: Quid si necem meam anteuertam, & homini, quod mihi parat; exitium priùs offeram? Fas est, vim vi defendere: & si mihi non credatur, præstat perire publica auctoritate, quàm crudelitate privata. Nec plura deliberans, impetu quodam naturæ

clauam arripit, nocturnumque latronem
 fune detrahendo occupatum, à tergo adori-
 tur, atq; vnico ictu in terram prosternit: al-
 tero deinde fulmine superaddito exanimat:
 cadauer extra domum tractum eliminatum,
 que in proxima via abijcit: reliquum noctis
 dat quieti. Quamquam inquieta illi ea qui-
 es fuit. Facile enim habuit cogitare, pri-
 mam cadis suspicionem ad se iri deriuatum.
 Vix orta luce surgit, creditorē adit, dispen-
 ctoque duorum aureorum debito, maritum
 carcere liberat. Quam lætitiā illico noua
 tristandi causa interturbauit. Nam dum
 domum suam repetunt, occurrunt alij si-
 per alios, qui ad visendum cadauer confu-
 xerant, nunciantque cædem factam, homi-
 nem trucidatum iacere in via, sanguinis è
 gemina capitis plaga manantis vestigia ad
 ipsorū lares tendere, monstrareque, hand
 dubiè, vbi homicidium illud sit perpetratū.
 Fatetur vxor marito, se funeris istius esse
 authorem. Ibi nouus metus, nouus luctus
 hominem occupat, sed mox in gaudiū tran-
 siturus. Nam dum vndique ad cadauer spe-
 ctandum concurritur, adfuerunt etiam,
 qui, vultum occisi curiosiùs contemplantes,
 apprehenderunt manifestis signis, illum
 ipsam

ipsum fuisse famosissimū latronem, in cuius
 proscripti caput, centum aurei à magistra-
 tu erant promissi. Defertur res ad Urbis
 Gubernatorem, inquitur in mulierem cæ-
 dis patratricem. decernitur, illam centum
 aureos meruisse; qui proinde illi etiam nu-
 merati sunt. Iis & debito se exsoluit; &
 quod supererat, ad vitæ necessaria impen-
 dit. Quàm verè Deus est, qui *saluum facit* Iob. 5. 19
egenum à gladio, & de manu violenti pauperem?
 Quàm mirabiliter *Dominus mortificat* 1. Reg. 2.
et vivificat, deducit ad inferos & reducit? 6. Noli-
 te confidentiam amittere, ô pauperes,
 Deus vos de cælo aspicit; Deus necessitatem
 vestram probè agnoscit; Deus permittit, qui
 vobis insidientur: sed fortasse, per illos
 ipsos succurret, qui vobis imminent deuo-
 randis, sæpe enim operatur *salutem ex inimi-* Luc. 1. 78
cis nostris, & de manu omnium qui oderunt nos.

§. VII.

Immisericordis, erga pauperem, usurarij
pæna.

Octauò igitur, quamuis *Deus potentes non* Iob. 36. 9
abicit, cùm & ipse sit potens, tamen non saluat
impios, & iudicium pauperibus tribuit, neque
eos sinit abire impunitos, quibus dici potest: Ierem. 23
in alis tuis inuentus est sanguis animarum pau- 34.
perum.